

خدا مضاربه با

وقف مضاربه‌ی ضرر با خداست. اینهایی که مضاربه می‌کنند، پول می‌دهند ممکن است سرمایه‌شان از بین برود. همین الآن که داشتم می‌آمدم یک کسی زنگ زد که فلانی پول گرفته برای تجارت ورشکست شد. وقف یعنی مضاربه با خدا. مضاربه با خدا شکست ندارد. چون «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ» بهشت می‌خرد.

الله اعلم
محمد بن عبد الله
بن محمد بن عبد الله
بن محمد بن عبد الله

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی و اجتماعی

مضاربه با خدا

بر اساس درس هایی از قرآن استاد قرائتی

ناشر: معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم

قطع: پالتویی

نوبت چاپ: دوم/دی ماه ۱۳۹۱

شمارگان: ۵/۰۰۰ جلد

سایت سازمان: www.awqaf.ir

سایت معاونت: www.mfso.ir

سایت مجتمع: www.mfpo.ir

آدرس: تهران، خ نوئل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه، معاونت فرهنگی و اجتماعی

آدرس مجتمع: قم، خیابان صفائیه، کوی ممتاز، کوی ۷، پلاک ۳۲

مجتمع فرهنگی پژوهشی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

تلفن: ۰۲۵۱ - ۷۷۴۶۴۳۱ - ۰۲۵۱ - ۷۷۳۷۱۳۱ - ۰۲۵۱

مضاربه با خدا

فهرست

- ۷ ..... مقدمه
- ۸ ..... دیدار مسئولان سازمان اوقاف با رهبر انقلاب
- ۹ ..... استدلال عوام
- ۱۰ ..... فکر بلند
- ۱۱ ..... نماز و وقف
- ۱۲ ..... تصمیم به هنگام خشم
- ۱۳ ..... امداد رسانی دائمی
- ۱۴ ..... وجدان هم خوب چیزی است
- ۱۵ ..... می گویند: خاک بر سر ما!
- ۱۶ ..... آقا این زمین وقفی است
- ۱۸ ..... اگر لقمه حرام شد
- ۱۹ ..... حرام! حرام! حرام!
- ۲۰ ..... ساختن حسینیه بر اساس دروغ!
- ۲۱ ..... مضاربه با خدا
- ۲۲ ..... انفاق بی آفت
- ۲۳ ..... انفاق بی منت
- ۲۴ ..... وقف به کوثر رسیدن است
- ۲۵ ..... وارثان می خورند
- ۲۶ ..... یعنی خدا بی خدا!
- ۲۷ ..... فکر کن هفت تا داشتی
- ۲۸ ..... طوق گردن
- ۲۹ ..... بچه کاشان
- ۳۰ ..... سعیدیا
- ۳۱ ..... کاروانسرای شاه عباسی
- ۳۲ ..... حلال مشکلات
- ۳۳ ..... اگر چنین وقفی نبود
- ۳۴ ..... وقف برای سگ ها
- ۳۵ ..... طبق نیت واقف

- ۳۶ ..... پرتاب فندق برای جمع کردن گردو
- ۳۷ ..... قید و بند زیاد ننزید
- ۳۸ ..... تلقین مریض
- ۳۹ ..... بانی مسجد؛ بهلول
- ۴۰ ..... راه طولانی شدن عمر
- ۴۱ ..... کمبود مدرسه
- ۴۲ ..... بچه های بی خیر
- ۴۳ ..... آمپول وقف
- ۴۴ ..... منبع مالی اسلام
- ۴۵ ..... وقف ده تومانی
- ۴۶ ..... رئیس دزدها
- ۴۷ ..... وقف پولدارها
- ۴۸ ..... شکر تاسوعاست نه عاشورا
- ۴۹ ..... گاو صندوق گوشتی
- ۵۰ ..... وقفی که از بین نرود
- ۵۱ ..... عوض لوستر روی قبر
- ۵۲ ..... اموال بی برکت
- ۵۳ ..... وقف برای صدای مظلوم
- ۵۴ ..... از خود امام حسین (ع) پیرس
- ۵۵ ..... مانع راه خدا
- ۵۶ ..... قالی وقف مسجد
- ۵۷ ..... چون چنان بودیم گشتیم آن چنان
- ۵۸ ..... حق الناس در وقف
- ۵۹ ..... تو را به حضرت عباس اذیت نکنید
- ۶۰ ..... روح بزرگ برای وقف
- ۶۱ ..... وقف قرآن کم است
- ۶۲ ..... خود بینی یا جامعه بینی
- ۶۳ ..... من شکارچی نیستم
- ۶۴ ..... وقف، نشان دهنده عقل است
- ۶۵ ..... یک تذکر
- ۶۶ ..... چرا کارمان گیر است؟
- ۶۷ ..... موقوفه یهودی ها

مضاربه با خدا

- ۶۸ ..... خط شکن ها
- ۶۹ ..... بابا، مال وقف است
- ۷۰ ..... موقوفه خواری
- ۷۱ ..... موقوفه ای از حضرت علی (ع)
- ۷۲ ..... غصه روز قیامت
- ۷۳ ..... باید دل بکنید
- ۷۴ ..... ممکن است سر کارشناس را هم کلاه بگذارد
- ۷۵ ..... به فکر رفیق مان هستیم نه خدا
- ۷۶ ..... برکات وقف
- ۷۷ ..... چون مشتری ندارد زمین را وقف می کند
- ۷۸ ..... فقرزدایی با وقف
- ۷۹ ..... صرفه جویی با وقف
- ۸۰ ..... اگر موقوفات نبودند
- ۸۱ ..... وام بی اضطراب
- ۸۲ ..... وجدان راحت واقفین
- ۸۳ ..... وقف؛ سود بی شمار
- ۸۴ ..... زیاد شدن کم با وقف
- ۸۵ ..... خدا همه چیز را می بیند
- ۸۶ ..... مانع وقف
- ۸۷ ..... یک مرد خیر
- ۸۸ ..... اولویت های وقف
- ۸۹ ..... یک جوری که نشود خورد
- ۹۰ ..... نام را تغییر ندهید
- ۹۱ ..... موقوفات را ارزان ندهیم
- ۹۲ ..... راه وقف را محدود نکنیم
- ۹۳ ..... هدف واقف فدای اهداف دیگر نشود
- ۹۴ ..... مراعات حداقل ها در وقف
- ۹۵ ..... دعای وقفی
- ۹۶ ..... روش ثبت وقف

مقدمه

یکی از سنت‌های خوبی که قدیم بوده است و الآن نیست وقف است. می‌توانیم بگوییم: نصف مردم خراسان روی زمین امام رضا علیه السلام دارند زندگی می‌کنند. خود بنده تمام پوست و گوشتم از وقف است. می‌دانید چرا؟ چون کاشان آب لوله کشی نبود. آب انبار خوردیم و آب انبارها را چند قرن قبل ساختند و وقف کردند و آبش را هم چند قرن قبل وقف کردند. آبها می‌آمد در آب انبار و ما از آن آب خوردیم و بزرگ شدیم. حالا هر حدیثی که می‌خوانیم ثوابش برای آن کسی که آب انبار را وقف کرده است و این برای هفت قرن قبل است. واقفی هفتصد سال قبل مرد. اما بخاطر اینکه آبی را وقف کرد، زمینی را وقف کرد و مدرسه شد. درمانگاه شد. زایشگاه شد. بیمارستان شد. اجر می‌برد. چرا وقف را یادمان برود؟ چیزهای خوب را یادمان نرود. وقف یک چیز مادی نیست. وقف نشان دهنده تفکر آدم است. یکی از مسئولین اوقاف می‌گفت: ما یک وقف نامه پیدا کردیم که گفته است: مثلاً این پاساژ، بازارچه یا مزرعه را وقف کردم. در آمدش را میوه بخرید و روزهای جمعه به بیمارستان بدهید. این میوه‌ها را به مریض‌هایی که عیادت کننده ندارند، بدهید و از این مریض‌ها عیادت کنید. خدا می‌داند روشنفکرهای شرق و غرب جمع بشوند چنین شعوری ندارند که برای بیمار میوه وقف کنند. خیلی فرهنگ بالاست. این فرهنگ در هیچ‌کدام از حوزه‌ها و دانشگاه‌های خارج پیدانمی‌شود. خیلی شعور بالاست. خیلی فهم بالاست...

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۹. نامه به مالک اشتر ۲۰۱۳

مضاربه با خدا

دیدار مسئولان سازمان اوقاف با رهبرانقلاب

باید از طریق تشویق مردم به وقف و همچنین ادای صحیح حق واقف در مورد موقوفه‌اش، سنت وقف را بیش از پیش در جامعه ترویج کرد. مهمترین مسئله در وقف، عمل امینانه نسبت به موضوع وقف است.

اکنون عرصه‌های متعددی برای وقف وجود دارد که از جمله آنها، پزشکی، علم و آموزش، تحقیقات و پژوهش، علوم جدید، محیط زیست و ترویج دین به شکل‌های مدرن است.

استدلال عوام

رئیس هیئت بود، فرشهای مسجد را برداشته بود و در حسینیه انداخته بود. روی آن هم ظهر عاشورا غذا می داد و مردم با کفش می آمدند و فرشها حسابی چرب و خاکی و کثیف می شد. به او گفتند: ای رئیس هیئت! آخر این فرشها برای مسجد است، چیزی که وقف مسجد است، نمی شود در حسینیه آورد.

گفت: آقای شیخ برو! ابوالفضل دست هایش را برای خدا داده است، خدا زیلوهایش را برای ابوالفضل نمی دهد؟ آقا جان! ابوالفضل دست هایش را برای خدا داد که تو خلاف شرع نکنی.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۰. رابطه با امامان (ع) ۵.

مزاره با خدا

فکر بلند

بعضی‌ها فکرشان خیلی بلند است، مردی مزرعه‌ای را وقف کرد و گفت:

درآمد این مزرعه را هدیه بخرید و روزهای جمعه به بیمارستان بروید و از بیمارانی که عیادت کننده ندارند، عیادت کنید.

خاطرات حجت الاسلام قرائتی (ج ۲). ۹۶.

نماز و وقف

فکر و فرهنگ نماز، مسأله مسجدسازی و قرار دادن موقوفات برای آن را در جامعه به وجود می آورد. صدها هزار قطعه زمین و مغازه و مزرعه در طول تاریخ وقف مساجد شده که این خود یک صدقه دائمی و یک حرکت الهی و خدمت اجتماعی است که در شعاع نماز و مسجد نصیب مردم می شود.

وقف چراغی است که انسان برای فردای خویش می فرستد، وقف نشانه تداوم مالکیت انسان بعد از مرگ است، وقف نشانه عشق به مکتب و مردم است.

یکصد و چهارده نکته در باره نماز. ۷۱

مضاربه با خدا

تصمیم به هنگام خشم

شخصی نزد من آمده بود تا همه اموالش را وقف کند.
گفتم: انگیزه‌ات چیست؟
گفت: این همسر کذایی، این بچه کذایی، اصلاً از زندگی سیر
شده‌ام.

من دیدم خیلی عصبانی است، گفتم: تو غیظ کردی و از
بغض اینکه چیزی به خانواده‌ات نرسد می‌خواهی اموالت را
وقف کنی. این وقف قبول نیست برو کمی فکر کن.

خاطرات حجت الاسلام قرائتی (ج ۱) ۱۱۶.

امداد رسانی دائمی

امداد رسانی کار انبیاء است. پیغمبرها بودند که امداد رسانی می کردند. امیرالمؤمنین علیه السلام عمری کشاورزی کرد، همه ی اموالش را وقف کرد. بهترین امداد رسانی وقف است. گاهی امداد رسانی لحظه ای است. گاهی دائمی است. گاهی امداد فنی و حرفه ای است.

می گویند: هرکسی را دوست نداری ماهی به او بده. به او ماهی بده بخورد. هرکسی را دوست نداری این رقمی کمکش کن. برای امداد رسانی ماهی به او بده. هرکسی را دوست داری، تور به او بده که خودش ماهی بگیرد. هرکسی را خیلی خیلی دوست داری، تور بافی یاد او بده. همینکه ما بتوانیم به یک جوان بیکار کار بدهیم، یک دختر را خیاط کنیم. یک پسر را مکانیک کنیم. امداد رسانی دائمی، نه امداد رسانی که حالا خرما بدهیم، چادر بدهیم. این یک امداد رسانی واجب است و لحظه ای. امداد رسانی دائمی!

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹. امداد رسانی. ۷.

مضاربه با خدا

وجدان هم خوب چیزی است

مگر می شود هرکسی بگوید: من شیعه هستم؟
در زمین وقفی نشسته و حق وقف را نمی دهد.
حضرت عباسی اگر این دکان برای خودت بود، می خواستی
اجاره بدهی چقدر اجاره می دادی؟
وجدان هم خوب چیزی است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹. رسول خدا

مے گویند: خاک بر سر ما!

وقف گامی برای تعدیل ثروت است. یکی از راه‌های تعدیل ثروت همین وقف کردن است. اینها ارزش وقف است.

حالا اگر کسی وقف نکند چه می‌شود؟ اگر کسی وقف نکند مصداق این آیه است.

«ما أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيهِ»^۱ آیهی قرآن است. افرادی روز قیامت می‌گویند: خاک بر سر ما! پول داشتیم، پولم به دردم نخورد. «ما أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيهِ» این فریاد افرادی است که دارند و انفاق نمی‌کنند.

«يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي»^۲ آیهی قرآن است. کاش برای قیامت یک چیزی ذخیره کرده بودم. این ناله‌ی افرادی است که انفاق نمی‌کنند.

«رَبِّ ارْجِعُون»^۳ خدایا مرا به دنیا برگردان. عمل صالحی انجام دهم.

این شعار کسانی است که وقف نمی‌کنند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۷

۱. حاقه / ۲۸

۲. فجر / ۲۴

۳. مؤمنون / ۹۹

آقا این زمین وقفی است

به اسم اینکه می‌خواهی کار مذهبی بکنی، شما حق ندارید پول اوقاف را ندهید. آقا این زمین وقفی است. تبدیل کنیم به پاساژ، به مغازه، سودش بیشتر است. حق نداری!

مالک گفته: می‌خواهم این زمین وقف باشد. خوب این زمین سی میلیون درآمد است، به چهار تا مغازه تبدیل کنی شصت میلیون می‌شود. مالکش چه؟ مالکش آدم بوده، انسان بوده، نیت کرده، می‌خواسته روی این زمین عزاداری شود. شما این زمین را می‌فروشی پاساژ می‌کنی. خوب نیت مالک از بین می‌رود. مردم باید اعتماد کنند. من بدانم یک چیزی وقف می‌کنم به نیت من عمل می‌شود.

نگوییم: امروز وقف می‌کنیم فردا معلوم نیست چه کسی برد و خورد و جابه جا شد. درست است ممکن است سود بیشتری باشد، اما این سود بیشتر اعتماد مردم را سلب می‌کند. می‌گوید: آقا من می‌خواهم اینجا تفسیر خوانده شود. شما می‌گویید: نه امشب تفسیر تواشیح بگذاریم. بچه‌ها بیشتر جذب می‌شوند.

بابا من اینجا را وقف تفسیر کردم. حالا شما اگر بگویید اینجا را پول تفسیر را می‌دهیم برای تواشیح یا برای سرود، بچه‌ها خوشمزه‌تر است، جمع می‌شوند، این دلیل نیست. دولت هم حق ندارد در زمین وقفی چاه بزند. لوله‌ی گاز، لوله‌ی آب، اگر دولت هم می‌خواهد خدمات رسانی کند، چاهی، آبی، گازی، آب می‌خواهد از زمین وقفی برسد، باید دولت پول اوقاف را بدهد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۸

اگر لقمه حرام شد...

حالا خدا می داند چقدر بازاری ها و خیابانی ها، در این مغازه هایی نشستند که کرایه اش خیلی سنگین است، نصف یک صدم، یک پنجم کرایه می دهند به هوای اینکه ما مثلاً کتاب مفاتیح می فروشیم. مفاتیح فروختن هم حرام است. صرف اینکه کتاب مفاتیح می فروشیم نمی توانید حق اوقاف را ندهید. به هیچ دلیلی حق اوقاف را کسی نمی تواند عوض کند. ما هیئت امنا هستیم، باش! کار فرهنگی می کنیم باش! می خواهیم نمی دانم جمعیت اضافه کنیم باش! اینها هیچ کدام دلیل نیست که ما حق اوقاف را ندهیم.

آنوقت اگر لقمه تان حرام شد، حدیث داریم مال حرام در نسل اثر می کند. نگذارید بچه هایتان بد عاقبت شوند. لقمه ی حرام می دهید فکر نکنید زرنگ هستید. نه این لقمه ی حرام از حلقوم بچه ات درمی آید.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۸

حرام! حرام! حرام!

خیلی زشت است به آدم بگویند: دزد! چه چیزی دزدیدم؟ چند تا توجیه می‌کنند برای اینکه مال مردم را بخورند. می‌گویند: سی سال است ما در این دکان هستیم. حالا سی سال است در این دکان هستی، باید سال به سال اجاره‌اش تمدید شود. سی سال پیش شما ماهی فلان مبلغ کمی می‌دادید. اینکه من چون سی سال است، چهل سال است، پنجاه سال است، پدر در پدرم اینجا بوده است، پس کرایه کم بدهم نه! این مغازه چقدر کرایه‌اش است؟ حالا چون برای حضرت معصومه است باید بخوری؟ برای امام رضا، برای حضرت عبدالعظیم، شاهچراغ، فلان امامزاده است باید بخوری؟ آقا پدر در پدر من اینجا کار می‌کردند. پدر در پدرت آن زمان کرایه‌ی خودشان را باید بدهند. الآن این تاریخ کرایه‌ی اینجا چند است؟ چون سابقه‌ی ما زیاد است کرایه کم بدهیم. حرام! حرام! حرام!

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۷

ساختن حسینه بر اساس دروغ!

عمل کسی که با آگاهی بدون اجازه‌ی متولی در زمین وقفی تصرف می‌کند، عملش باطل است. بدون اجازه‌ی متولی شرعی می‌آید در زمین وقف، حتی نماز می‌خواند، نمازش باطل است. روزه می‌خواند، روزه‌اش باطل است.

با کمال تأسف ما در بحث زکات به این گناه‌ها گرفتار شدیم. آوردیم که هرکس هرچه زکات بدهد، همان مقدار را هم دولت رویش می‌گذارد خرج همان روستا می‌کند. بعضی به دروغ آمدند گفتند: این بیست میلیون زکات است. زکات نبود، الکی گفتند: زکات است. بیست میلیون هم از دولت گرفتند، چهل میلیون حسینه ساختند. ببینید حسینه بر اساس دروغ! در این حسینه چه کسی منبر می‌رود؟ چه کسی می‌خواند، چه کسی آدم می‌شود؟ چه کسی اصلاح می‌شود؟

هیئت امنا حق ندارند در موقوفات تصرف کنند. درآمد موقوفات فقط برای متولی شرعی است. هیئت امنا مردم انتخاب کردند، شما هیئت امنا باشید. خیلی خوب هیئت امنا باشند. اما در اموال وقف، یا پول وقف را بگیرند، به اداره اوقاف نگویند. مثلاً بیست میلیون کرایه می‌گیرند، دو میلیونش را می‌دهند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۷

مضاربه با خدا

مضاربه با خدا

وقف مضاربه بی ضرر با خداست.

اینهایی که مضاربه می‌کنند، پول می‌دهند ممکن است سرمایه‌شان از بین برود. همین الآن که داشتیم می‌آدم در ماشین یک کسی زنگ زد که فلانی پول گرفته برای تجارت ورشکست شد.

وقف یعنی مضاربه با خدا. مضاربه با خدا شکست ندارد. چون «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ»^۱ به بهشت می‌خرد.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۷

۱. توبه / ۱۱۱

انفاق بے آفت

وقف انفاق خالصانه است.

چون نیستیم. من همین فکر را برای خودم هم کردم. به رفقایم هم گفتم. آنچه من در تلویزیون می گویم معلوم نیست خدایی باشد. بله من از تلویزیون پول نمی گیرم. در این سی سال هم نگرفتم. اما شهرت که گرفتم. بالاخره مردم به خاطر تلویزیون احترام می کنند، سلام علیک می کنند. بالاخره یا در تلویزیون پول است، پول هم نباشد، پز که در آن است. اما اگر یادداشت مرا یک طلبه‌ی دیگر رفت خواند. آن نه پول دارد نه پز. آن برای قیامت می ماند. کارهایی که خودمان می کنیم بو دارد. بوی ریا، سمعه، غرور، عجب، منت، کارهایی که با دست خودت می کنی آفت پذیر است.

اما وقف را می دهی و می روی. بنابراین انفاق هست و به اخلاص هم نزدیک است. یعنی انفاق بی آفات است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۶

مضاربه با خدا

انفاق به منت

وقف، انفاق بی منت است. چطور؟
آدم وقتی زنده است پول به کسی می دهد، ممکن است منت بگذارد. من بودم که تو را داماد کردم. جهازیهات را من درست کردم. خانهات را من به تو وام دادم.
هی می گوید: من من ... اما وقتی وقف می کنی می میری، دیگر طرف را که استفاده می کند نمی بینی که بر سرش منت بگذاری. بنابراین وقف انفاق بی منت است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۶

وقف به کوثر رسیدن است

کسی که از پول نگذرد در خط قارون است. کسی که از پول بگذرد در خط خدیجه است. خدیجه مال کثیر داد، خداوند به کوثرش رساند. خدیجه پولدار بود. مال کثیر داد، مادر کوثر شد. مال کثیر بدهیم تا به کوثر برسیم. وقف از کثیر گذشتن و به کوثر رسیدن است.

من دلم می‌خواهد این بحث امروز ما را اداره‌ی اوقاف یک پوستر کند. چون از خودم نیست. من حرف‌هایم ارزش ندارد. اینها چیزهایی است که محصول سی‌چهل ساعت مطالعه بوده که من دیشب فقط چهار ساعت نشستم اینها را تنظیم کردم. یک تابلویی از این در بیاوریم. مردم هم اگر بشنوند، مردم ما مردم خوبی هستند، منتهی ما غافل می‌شویم. این اهمیت وقف است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۶

مضاربه با خدا

وارثان مے خوردند

وقف جلوگیری از بریز و پاش وارثان است. آدم که مال زیاد گذاشت، وارثان بخور بخور راه می اندازند. اسراف و تبذیر می کنند.

اما اگر بخشی از مالش را وقف کرد، یک چیزی هم برای وارثان بگذارد. دیگر اینقدر نیست که به عیاشی بیافتند. وقف جلوگیری کردن از اسراف و تبذیر وارثان است. دیگر وارث خیلی پول نیست که در آن شیرجه برود.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۶

یعنی خدا بے خدا!

مسأله‌ی وقف خیلی ارزش دارد. روایت داریم که انسان که می‌میرد سه چیز بعدش می‌ماند:

یکی صدقه‌ی جاریه،

یکی سنتی که به آن عمل شود،

یکی اولاد صالحی که در حقش دعا کند.

اینها جزو باقیات الصالحات است. کسانی که می‌گویند: وقف نکن، چون گاهی آدم می‌خواهد وقف کند، دور و اطراف می‌گویند: وقف نکن. پیری داری، کوری داری، نمی‌دانی آینده چه می‌شود. الآن وقف می‌کنی ممکن است فردا ...

مثل بعضی از مغازه‌دارها می‌گویند: پول خرد داری؟ می‌گوید: نه! بجه‌اش می‌گوید: آقا جان تو که داری، چرا به این گفتی نه؟ می‌گوید: خفه شو! من خودم یک ساعت دیگر می‌خواهم. یعنی حالا نمی‌دهم برای اینکه ممکن است بعداً... شما امروز بده فردا خدا بزرگ است. پس توکل چیست؟ کسانی که می‌خواهند صد در صد مطمئن باشند، یعنی خدا بے خدا! اینکه نمی‌شود.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۴

فکر کن هفت ناداشته

خیلی ما آدم در مملکت داریم، بیشتر عمرش را کرده است. مثلاً بالای ۶۵، ۷۰ سالش است. دخترهایش به لطف خدا عروس شدند. سر زندگی هستند. پسرهایش به لطف خدا داماد شدند. خوب شما که شش تا بچه داری، شش تا سر زندگی رفتند. حالا فکر کن، هفت تا داشتی چه کار می‌کردی؟ شما سه تا بچه داری، اگر چهار تا داشتی چه کار می‌کردی؟ هرکسی احساس کند خدا یک اولاد بیشتر به او داده بود. چطور برای آن اولاد یک جهازیه تهیه می‌کرد. یک خانه تهیه می‌کرد. یک چیزی وقف کنیم. جمع شویم با هم یک چیزی وقف کنیم.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۲

طوق کردن

بعضی ها که وقف نمی کنند، قرآن می گوید:
«يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ»^۱ تو فکر می کنی مالت به تو ابدیت
می دهد؟

«وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا
لَهُمْ»^۲ آنهایی که پولدار هستند و وقف نمی کنند، فکر نکنند
خیر است.

«بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ»^۳ شر است.

«سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا»^۴ قرآن می گوید. حدیث نیست.

قرآن می گوید: کسانی که مال دارند و کمک نمی کنند مالشان
طوق می شود و قیامت به گردنشان می افتد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۲

۱. همزه / ۳

۲. آل عمران / ۱۸۰

۳. آل عمران / ۱۸۰

۴. آل عمران / ۱۸۰

مضاربه با خدا

بچه کاشان

بنده سی سال است در تلویزیون هستم. یک طلبه هستم. هرچه مردم از حدیث‌ها و آیة‌های من استفاده کردند، هفتاد درصدش به خاطر وقف است. چون هفتاد درصد از بدن انسان آب است. بنده هم بچه‌ی کاشان هستم. آب آب انبارهای کاشان را خوردم. آب انبارهای کاشان هم همه وقف است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۱

سعدیا

امام (ره) و برکاتی که داشت، که میلیونها آدم را راه انداخت، امام طلبه‌ی مدرسه‌ی اراک بوده است. طلبه‌ی مدرسه‌ی قم بوده است. مدارس قم وقفی است. یعنی هر کار خیری، مطهری‌ها، بروجردی‌ها، مراجع، چقدر دانشگاه‌ها وقفی است. چقدر بیمارستان‌ها وقفی است. چقدر زایشگاه‌ها وقفی است.

کسی اگر وقف کند در تاریخ شریک می‌شود و در همه برکاتش شریک است.

وقف یعنی من دیگران را دوست دارم.

وقف وسیله‌ی فقر زدایی است. بالاخره وقف یعنی تداوم خودت. انسان وقتی مرد ولی از اموالش استفاده می‌شود انگار بود. بنده می‌خواهم باشم که چه کنم؟ به زن و بچه‌ام خرجی بدهم. آن کسی هم که وقف می‌کند به جامعه خرجی می‌دهد. یعنی آدمی که وقف می‌کند، نمی‌میرد. چه می‌گوید:

سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز

مرده آن است که نامش به نکویی نبرند

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۱

کاروانسرای شاه عباسی

شما نگاه کنید شاه عباس، همه چیزش پرید. کلاهش، تختش، تاجش، خانم‌هایش، حرمسرایش، قالی‌هایش، پرده‌ها، فقط آن کاروانسرای بی که در راه کربلا است، فقط از شاه عباس کاروانسرایش مانده است.

وقف وسیله‌ی نشر فرهنگ است.

همین امسال محرم و ماه رمضان، هزاران جلسه‌ی سخنرانی تبلیغ دین که یا روی فرش نشستنی، یا از دیگ مسی وقفی، غذا خوردی. یا منبر وقفی، یا مسجد وقفی، یا حسینیه وقفی، یا از درآمد اوقاف پول دادند به آن واعظ و مداح که قرآن و حدیث را تبلیغ کند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۱

مضاربه با خدا

حلال مشکلات

وقف حلال مشکلات است.

چقدر مشکلات را ... بچه می خواهد کتاب بخواند، پدرش پول ندارد. می گوید: برو کتابخانه. عروسی می خواهد بگیرد، پول ندارد تالار بگیرد. می گوید: برو تالاری که وقف شده است. برو از سالن موقوفات استفاده کن. می خواهد افطاری بدهد، جا تنگ است، می گوید: برو در حسینیه، سفرهات را در حسینیه بیانداز.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹، وقف، ص: ۲

اگر چنین وقفه نبود

ابن بطوطه در سفرنامه خود حکایت می کند: روزی در یکی از کوچه های دمشق می گذشتم. غلام بچه ای را دیدم که از دستش یک کاسه چینی که در دمشق (صحن) نامیده می شود افتاد و شکست. مردم گرد او جمع شدند. یکی از آن میان گفت: غم نخور شکسته های کاسه را جمع کن ببریم پیش رئیس اوقاف ظروف. غلام خرده ها را جمع کرد و آن مرد همراه او پیش رئیس اوقاف مزبور رفت و پول ظرف را گرفت و به او داد. این یکی از کارهای خیلی خوب دمشقیان است و اگر چنین وقفی نبود طفل در معرض ضرب و شتم ارباب خود قرار می گرفت و خاطرش رنجور می گشت. خداوند بانیان بلند همت اینگونه خیرات را جزای خیر کرامت فرماید.

سفرنامه ابن بطوطه، ترجمه دکتر محمد علی موحد، جلد اول، ص ۱۴۲.

مجموعه فیش های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۵

وقف برای سگ ها

در مشهد مقدس موقوفاتی بوده که وقف بر سگ ها شده است. به این ترتیب که کاروانهایی از زائرین حرم مطهر امام رضا علیه السلام که با شتر یا اسب به مشهد مقدس مشرف می شده اند برای اینکه به احترام آستانه مبارکه، سگ های کاروان خود را به حریم حرم نبرند در فاصله چند کیلومتری حرم، سگ ها را نگه می داشته اند و موقوفاتی بوده که از درآمد آنها گوشت و غذا برای سگ ها تهیه کرده و برای آنها می برده اند.

مجموعه فیش های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۵

طبق نیت واقف

سال‌ها پیش یکی از دوستانم می‌گفت: (والعهده علیہ). در دانشگاه (سربن) واقع در فرانسه بخشی است که در آن هیئت بطلیموس و فلسفه ارسطو تدریس می‌شود و کشیشی تدریس آن را عهده دارد و دو سه تن در درس او حاضر می‌شوند. کسی از مسئول دانشگاه پرسیده بود، سود این درسی که علم، اساس آن را به هم زده چیست؟ گفته بود ما هم متوجه این نکته هستیم؛

لیکن هزینه این کلاس از موقوفه تامین می‌شود. اگر ما آن را به هم بزیم واقف‌هایی که می‌خواهند موقوفه آنان پایدار باشد دیگر بدین کار رغبت نخواهند کرد، چرا که احتمال می‌دهند با موقوفه آنها هم نظیر همین کار را بکنند.

مجموعه فیش‌های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۸

پرتاب فندق برای جمع کردن گردو

آنکه به کارها ارزش می‌دهد رنگ الهی داشتن است افرادی هستند وقتی کمک می‌کنند، کمک را روی ریال می‌آورند. افرادی هستند که اگر یک سطل زباله وقف یک مسجد یا خیابانی بکنند، روی سطل زباله می‌نویسد واقف جناب فلانی. افرادی هستند که یک چیز کوچکی را که می‌خواهند برای یک مؤسسه خیریه وقف کنند، حتماً به کنار آن اسم واقف رامی نویسند.

البته ممکن است این نوشتن خوبی‌هایی داشته باشد که دیگران هم تشویق بشوند اما ممکن است بدیهایی هم داشته باشد که ریاکاری باشد. یعنی من این پنکه را که من دادم وقتی به پنکه اسم خودم را نوشتم، این زیلو و این فرش و این ماشین را من دادم، اینها خودم را بزرگ می‌کنم و قرآن که می‌گوید کمک کن یعنی از خودت از مالت بگذر نه اینکه از مالت بگذر و خودت را بیشتر بزرگ کن! ما بعضی وقتها فندق پرت می‌کنیم به عشق اینکه گردو جمع کنیم.

مجموعه فیش‌های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۸

قید و بند زیاد نزنید

کمی در وقفها و انفاقها باز و خالص نیت کنید. قید و بند زیاد نزنید. کسی می آید و پولی می دهد و می گوید: دلم می خواهد از این پول ساختمان سه گوش بسازی به اسم من و در شهر من. خب اگر برای خدا می دهی، اینقدر به آن قید و بند نزن. به یک نفر مورد اطمینان خود بده و بگو بین خودت و خدا برای یک مصرفی خرج کن. اینقدر قید نزن که چنین و چنان باشد. کمی در وقفها و انفاقها باز و خالص نیت کنید. قید و بند زیاد نزنید.

می بینی مثلاً مدرسه‌ای را وقف کرده، آدم می خواهد وضو بگیرد و نماز بخواند، گفته است این مدرسه وقف همین آدمهای اینجاست. حالا عبور کننده‌ای آمده وضو بگیرد، معذور است. نمی تواند از اینجا استفاده کند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۲. عوامل بازدارنده گناه. ۷

تلقین مریض

در لبنان وقفی است که درآمد آن صرف افرادی می شود که بر بالین بیماران در بیمارستان روند و به یکدیگر بگویند فلانی امروز بهتر شده وضع او رو به بهبودی می رود، به طوری که مریض با این تلقین دلگرم شود که خوب شدنی است.

مجموعه فیش های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۵

در قاهره موقوفه ای است که درآمد آن صرف گروه نمایشی که رفع کدورت از بیماران نمایند؛ شده و حتی سرودی را بالای مناره مسجد بیمارستان سلطان قلاوون در قاهره بخواند تا بیمارانی که خوابشان نمی برد لذت برند.

مجموعه فیش های تبلیغی (۶)، وقف، ص: ۵

بانه مسجد؛ بهلول

هارون الرشید داشت مسجد می ساخت، بهلول به او گفت: برای خدا می سازی؟ گفت: بله! ایشان داد به سنگ تراش سنگی تراشید که بانی مسجد بهلول است و شبانه آمد زد بر سر در مسجد و رفت. فردا بناها و کارگرا آمدند و دیدند که نوشته است بانی مسجد بهلول و رفتند به هارون الرشید گفتند. بهلول را حاضر کرد که چرا این سنگ را زده ای؟ گفت: اگر تو برای خدا این مسجد را می سازی، بگذار نام من بالایش باشد. خدا که می داند تو مسجد را درست کرده ای. آدم هایی هستند که اگر یک سطل زباله کنار خیابان بگذارند، روی آن می نویسند که این سطل زباله را وقف نمود فلانی. خدا لعنت کند هر که را خورده کاغذ درون آن بریزد. یعنی حتی به سطل زباله اگر بتواند اسم خودشان را بچسبانند این کار را می کنند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۳ بخشش و سخاوت. ۲

راه طولانی شدن عمر

کاری کنیم که عمر خود را طولانی کنیم، با این کارهای خیر. الآن چه خیرات و برکاتی از راه موقوفات نصیب مردم می شود، با این که زمان شاه بسیاری از اموال موقوفه را خوردند و ربودند.

۸۰۰ سال پیش یک مزرعه وقف امام رضا علیه السلام کرده است، الآن در آن مزرعه گوسفندانی هست، از گوسفند آن غذا درست می شود، مهمان های امام رضا علیه السلام می روند می خورند. ۸۰۰ سال پیش اثرش الآن ظاهر است. و این کار بسیار خوبی است که کم کم دارد از بین می رود.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۳. بخشش و سخاوت ۹.

مضاربه با خدا

کمبود مدرسه

بسیاری از عزاداری‌ها به خاطر زمین‌ها و مغازه‌هایی است که وقف شده است چقدر خوب است کسی که زمین دارد، مقداری از آن را برای مدرسه وقف نماید. چون ما کمبود مدرسه داریم و در برخی مدارس در ۳۰۰ متر، ۶۰۰ بیچه درس می‌خوانند و جا برای نفس کشیدن نیست. پس به آموزش و پرورش کمک کنید.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۳. حادثه کربلا ۸.

بچه‌های بے خیر

افرادی هستند از بچه‌هایشان امید خیری ندارند، بچه‌ها ایشان در وادی اسلام یا نیستند یا آن کناره‌ها هستند و از عمرشان هم ۵۰، ۶۰ سال گذشته است، چیزی را دارند چقدر خوب است که این را وقف کنند. اگر شما از وقتتان یک درمانگاهی در یک روستا ساخته شود، مریضی که به آنجا می‌رود و در آستانه مرگ است با یک آمپول مریض را از مرگ نجاتش دهند، این مریض که خوب شد تا ابد که خوب شده و سالم شده هر عبادتی بکند، اجرش به آن آقایی که درمانگاه را وقف کرده است می‌رسد. یا اگر از درآمد مزرعه‌اش آن درمانگاه می‌چرخد، در اجر او شریک است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶. وقف و موقوفات ۱.

آمیول وقف

اگر الان یک آمپولی درآورند بگویند: آقا این آمپول یک میلیون تومان قیمت دارد، هرکس این آمپول را بزند، ۸۰ سال عمر او ۱۶۰ سال می‌شود. حضرت عباسی همه در صف می‌رویم و پول می‌گذاریم که این آمپول را بزنییم که عمرمان دو برابر شود.

حالا یک آمپول به نام وقف است ۳ تا هم ویتامین دارد: «و»، «ق»، «ف» اگر انسان این آمپول وقف را به داراییش بزند، برای ابد می‌ماند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶. وقف و موقوفات. ۱.

مضاربه با خدا

منبع مالے اسلام

اگر می‌بینیم فدک را گرفتند برای اینکه برای حکومت علی بن ابیطالب سرمایه مالی بود و اگر می‌بینیم رضا شاه موقوفات ایران را به شاپورها و اطرافیان می‌داد، به خاطر این بود که موقوفات سبب یا حسین، یا حسین گفتن بود و برای اینکه جلوی یا حسین یا حسین را بگیرند باید منبع مالیش را قطع می‌کردند. بنابراین هم ظالمین و طاغوتها روی وقف نظر دارند و هم اسلام روی جهت مثبتش نظر دارد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶. وقف و موقوفات. ۱

مضاربه با خدا

وقف ده تومانی

ما عاشق کتاب نیستیم، اما از عاشقان کتاب برایتان بگویم. ما هر وقت حرف وقف را می‌زنیم می‌گویید آقای قرائتی ما که مزرعه نداریم وقف کنیم، پاساژی و سرمایه‌ای نداریم که وقف کنیم. این وقف را برای پولدارها بگو. وقف ده تومانی می‌شود؟ بله وقف کتاب! اگر فکر بالا باشد وقف مهم نیست. ما اگر بتوانیم هر کدام همان یک کتاب دو کتاب و ۲۰ کتاب را وقف کنیم.

رئیس دزدها

چیزی که خیلی مهم است این است که بعضی‌ها مال وقف را خورده‌اند! کسانی که مال موقوفه را می‌خورند مال اداره اوقاف را نخورده‌اند. بلکه مال آن گرسنه‌هایی که این موقوفات زندگی آنها را تأمین می‌کرد خورده‌اند و نام اینها را باید دزدهای بین المللی گذاشت. چون اگر پول مرا بدزد از جیب قرائتی دزدیده است. اگر یک چیزی وقف یتیمی، امام حسین علیه السلام، عزاداری، تشنه‌ای، گرسنه‌ای، برهنه‌ای و ... شده و کسی آن را خورد این دزد، دزد بین المللی است. و در نهج البلاغه داریم، رئیس دزدها کسی است که مال بیت المال را بدزدد. این خیلی خطرناک است. و کسانی که مال موقوفه در گلویشان است و قوه قضائیه در حال در آوردن آنهاست، عددشان بیش از ۱۲ هزار نفر است. یعنی ۱۲ هزار نفر دزد موقوفات هستند! هر کس سراغ دارد که فلان مال وقفی است و اداره اوقاف خبر ندارد، بیاید و خبر بدهد. چون اداره اوقاف که از همه چیز با خبر نیست.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۷)، ص: ۲

وقف پولدارها

یک کسی حالا چه کسی بوده است نمی دانم. وقفی دارد، گفته: در آمد این را روز تولد امام حسین، سوم شعبان انواع و گرانترین میوه ها و غذاها را بخرید، به پولدارترین آدمها بدهید بخورند. در مشهد! از امام سوال کردند آقا الآن مثلاً تابستان است ۲۸ رقم میوه در مغازهها است و گران هم هست. بعد هم همه میوهها گران را بخریم، همه میوهها را بخریم، گرانهایش را هم بخرید، بدهید به پولدارترین آدمها بخورند. امام فرمود که: هرطوری وقف کرده است همان را انجام بدهید. این معلوم می شود یک چیزی در ذهنش بوده دلش می خواسته آدمهایی هم که پولدارند سالی یک مرتبه با امام حسین نمک گیر شوند. چون فقیرها با امام حسین رفیق هستند. این پولدارها هستند که باید اینها را هم یک طور با امام حسین قلاب کرد. گفتند: آقا این پول را به مستضعفین بدهیم. فرمود: نه! بدهید به همان که وقف کرده است. نمی توانیم بگوییم: مثلاً حالا چه فرقی می کند. حالا زیلوهای مسجد در حسینیه رفت. زیلوهای حسینیه در مسجد رفت. نمی دانم اینجا چنین شد. آنجا چنین شد. ما برای اینکه پرچم بکوبیم حالا سر گنبد را هم خراب کردیم، نمی دانم سر منار هم خراب کردیم، گاهی آدم احساس می کند که به موقوفات ضربه می خورد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۷. آداب عزاداری. ۲.

شکر تاسوعاست نه عاشورا

آقا مال وقف را می شود بخشید؟ هرگز! هرگز! نمی شود ذره ای جابه جا کرد. اگر یک شکری برای تاسوعا است، عاشورا حق نداری شربت بدهی. می گوید: این شکر برای تاسوعا است. اگر یک چیزی برای ابالفضل است، شما حق نداری خرج امام جواد کنی. با اینکه مقام امام جواد بیش از ابالفضل است. امام جواد امام است، ابالفضل امامزاده است. البته ابالفضل هم خیلی مقام دارد. مقامی دارد که همه به او غبطه می خورند. در عین حال اگر چیزی، آقا اگر یک کسی یک چیزی را نذر من کرد. من یک طلبه هستم. شما حق نداری بگویی: قرائتی که کسی نیست. من به مرجع تقلید می دهم. اگر نذر من کرد شما حق نداری به او بدهی.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹. سلمان فارسی (۱). ۲۰.

گاو صندوق گوشته

علاقه‌ی به دنیا! علاقه‌ی مفرطش خوب نیست. آنجا که خدا انتقاد می‌کند، می‌فرماید: «وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا»^۱ «حُبًّا جَمًّا» یعنی علاقه‌ی مفرط دارد. این بد است. که انسان دیگر به فقراء کمک نمی‌کند، هیچ وقف و ایشار و خدمتی به جامعه نمی‌کند، مرتب پول جمع می‌کند، پول جمع می‌کند، و یک گاو صندوق گوشتی می‌شود. گاو صندوق آهنی در بانک‌ها هست در مغازه‌ها هم هست. بعضی‌ها گاو صندوق گوشتی هستند. یعنی هیچ نم پس نمی‌دهند. این بد است. بخل بد است. وگرنه دنیا خوب است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۹. تربیت اقتصادی ۳.

وقفی که از بین نرود

از یک واقفی خوشم آمد، اموالی را وقف کرده بود، نوشته بود: درآمد این وقف را مردم منطقه باید ببایند و پلو بخورند، و این را بدانند و همه را باید بشنوند که این موقوفات چقدر بوده است و درآمدش چقدر است و خرج چه چیزی باید بشود. یعنی همه‌ی مردم باید در جریان موقوفات باشند و یک ساختمان هست، مسجد شهید مطهری، مسجد سپهسالار قدیم، من دیدم که به کاشیکاری‌هایش نوشته است: ۲۴ عدد قلیان، ۳۲ عدد مثلاً دیگ، ۲۸۰ کاسه‌ی مسی آبگوشت‌خوری، چندتا قاشق، چندتا آفتابه، چندتا ... یعنی تمام چیزهایی که وقف بوده است، همه را با کاشیکاری نوشته‌اند که از بین نرود. چون به کاغذ باشد، کسی کاغذ را گم می‌کند، حالا البته کاشی هم پایین می‌افتد، باید یک جوری باشد که چیزها ثابت بماند.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۸۷. فلسفه‌عزاداری. ۲.

عوض لوستر روی قبر

الآن کسی که مدرسه فیضیه را وقف کرده یا مغازه‌ای یا پاساژی را وقف کرده است، اگر در مدرسه فیضیه یا مدارس دیگر طلبه‌هایی که درس می‌خوانند بعد بلند می‌شوند و به این طرف و آن طرف می‌روند، امام باقر و امام صادق می‌گویند: شریک اجرش همان آقایی است که این را وقف کرده است.

در مملکت ما محروم زیاد است، بیست هزار روستا داریم که دبستان ندارند، ما ۲۰ هزار نفر داریم که وضع مالیشان خوب است اینها هر کدام یک نامه‌ای به آموزش و پرورش می‌نویسند که ما یک مدرسه می‌سازیم و این مدرسه را وقف کنند و به آموزش و پرورش بدهند. آن وقت در این روستا تا ابد هر چقدر بچه‌ها خواندن و نوشتن یاد بگیرند ثوابش مال او است. عوض اینکه انسان برود یک مقبره بخرد، یا یک لوستر روی قبرش بگذارد، یا فرش ابریشم ببندازد یا یک دسته گلی بیاورند و روی قبرش بگذارند، کار خیر این است که وقف بکنند. وقف کار خوبی است بسیار هم ارزش دارد. عمر ۵۰ ساله را ۵۰۰ ساله می‌کند. و چقدر خوب است که آدم خودش از عمرش خیر ببیند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶

اموال بے برکت

کسانی هم که مال وقف دستشان هست، باید مواظب باشند. ممکن است اداره اوقاف از یک مورد غفلت کند و به جای اینکه مثلاً سه هزار تومان اجاره بگیرد، ۱۵۰۰ تومان بگیرد. بگوید: حرفی نزن کسی نمی‌فهمد، بالاخره الآن بسیاری از موقوفاتی که شاه تقسیم کرده بود اینطور که من از نماینده محترم حضرت امام شنیدم، ۲۲ هزار رقبه یعنی ۲۲۰ هزار قطعه یا مغازه یا زمینی که سند دارد و شاه به افراد داده بود برگشته است و این کار خوبی است که در جمهوری اسلامی انجام شده است و اموالی را که فروختند به مسیر اصلیش برمی‌گردد.

اما فرض کنیم یک قطعه هم برگشته است، آن آقایی که زمین وقف دستش است و خودش می‌داند، مواظب باشد که مال محرومین را می‌خورد و خیلی برکت ندارد.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: مال حرام نمو و رشد ندارد، برکت ندارد اگر هم یک وقت اوقاف راضی است رضایت اوقاف هم شرط نیست. باید خودت ببینی چه می‌کنی؟

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶

مضاربه با خدا

وقف برای صدای مظلوم

در ایران کسی چیزی را وقف کرده که درآمدش کم است. گفته همین درآمد کم را بدهید به کسانی که ناله مظلوم را به مقامات رسمی برسانند و این موقوفه درآمدش خرج این شود. این فکر می‌خواهد ممکن است کسی در روستایی ناله دارد ناله‌اش به جایی نرسد. در قدیم یک همچنین وقفی داشتیم.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۷. کتاب و قلم. ۵.

از خود امام حسین علیه السلام بی پرس

آقا سفره می دهند با جوراب توی سفره راه می رود، بابا جوراب هایت بوی کفش می دهد، بعد نان را می گذارند همان جای جوراب، همان نان می رود توی حلق آدم. مراعات بهداشت نمی شود. مراعات وقف نمی شود، اینها آفات عزاداری است، مسجد است، شما با کفش می آیی توی مسجد، آخر فرش مسجد خاکی می شود. می خواهی سیاه پوش کنی چرا میخ می کوبی به کاشی کاری های مسجد، مراعات وقف نمی کنیم، حرام است. سیاه پوش نکنید، بابا حسینیه است، سیاه پوش نکنید، اگر می دانی که باید حسینیه را سوراخ سوراخ کنی از خود امام حسین بی پرس حسین جان، این ساختمان است می خواهم سیاه پوش کنم میخ کوب کنم، آیا اجازه می دهی خانه شما را میخ میخ کنم یا از خیر سیاه پوش بگذرم، می گوید از خیر سیاه پوش بگذر. بابا سیاه پوش نکن، اینها آفات است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۵. آداب و آفات عزاداری. ۷

مانع راه خدا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَصُدَّ عِبَادَكَ»^۱ پناه می‌برم از اینکه «يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ»^۲ باشم. پناه می‌برم از اینکه حرکتی، راهم، کارم، مانع راه خدا باشد. مگه مانع خدا هم می‌شود؟ بله، انسان کاری انجام می‌دهد جلوی راه خدا را می‌بندد. وقف را می‌خورد. زمین وقف را می‌رود به اسم خودش می‌کند، افراد دیگر می‌گویند برو بابا، موقوفات را دیدی چطور بردند خوردند، من چطور وقف کنم؟ همین که احساس می‌کند افرادی مال وقف را خوردند، این دیگه عشق وقف کردن اموال درش از بین می‌رود.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۴. تفسیر سوره فلق (۱۷). ۵.

۱. بحار الانوار/ ج ۹۴ / ص ۱۸۰

۲. اعراف / ۴۵

قالے وقف مسجد

نگفته: «بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» تا سی سالگی، تا چهل سالگی،
نگفته تا زنده‌ای، بعد از مرگ هم می‌توانیم احسان کنیم؟
بله، چطور؟ قالی را وقف می‌کنم از خانه‌ام یک قالی می‌برم
در مسجد، می‌گویم این قالی وقف مسجد، ثواب این وقف
مال پدرم، بعد هم من خودم می‌میرم، بابایم مُرده، خودم هم
مُردم، اما من با اینکه مُردم چون چیزی را وقف کردم، ثواب
این به پدر و مادرم می‌رسد. زمان ندارد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۴. تفسیر سوره علق (۲). ۸.

چون چنان بودیم گشتیم آن چنان

در قدیم در هر مسجدی یک کتابخانه وجود داشته است و وقتی علما از دنیا می‌رفتند کتاب‌هایشان را وقف کتابخانه‌ها می‌کردند. حتی کتاب شاه‌ها و پادشاه‌ها را هم وقف می‌کردند، وقتی می‌خواستند به هم افتخار کنند روی کتاب‌هایشان به هم افتخار می‌کردند.

در قرن چهارم یعنی هزار سال پیش در اروپا در کلیسای بزرگ چند تا کتاب داشتند و ما در همان سال در کتاب‌خانه سید مرتضی هشتاد هزار کتاب داشتیم. زمانی که مسلمان‌ها هشتاد هزار کتاب داشتند اروپائیان چند نوع کتاب بیشتر نداشتند. این قدر سابقه‌ی علم و اسلام از غرب جلوتر بوده است، ببینید کجا بودیم، شاعر خیلی زیبا می‌گوید:

چون چنان بودیم گشتیم آن چنان

چون چنین گشتیم، گشتیم اینچنین

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۵. کتاب (۱). ۳.

حق الناس دروقف

اگر وقف کرده‌اند که شما شب جمعه روزه بخوانید اگر شما صبح جمعه بخوانید حرام است.

اگر وقف کرده‌اند شما دعای کمیل بخوانی و شما دعای ندبه بخوانی باطل است. اگر وقف شده است شله زرد بدهید شما پلو بدهید، مديونيد. همانطور که هست و وقف شده است انجام دهید. حساب حساب است.

در جبهه یک نفر تیر خورد و افتاد. همه گفتند شهادت مبارک! پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود: نه! این شخص در حق الناس تصرف کرده است، این لباس را بدون اجازه پوشیده است. لذا خداوند ثواب شهید را به او نمی‌دهد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۹. حق الناس. ۶.

تورا به حضرت عباس اذیت نکنید

بعضی خدا رحمتشان کند خوب آدمهایی بودند منتهی مردنشان اسباب در دسر شده نذر کرده که این وقف این کار بشود آقا از دنیا رفته نذر کرده که گردهای این مزرعه را بفروشید بالای حرم امام رضا علیه السلام دور تا دور بنشیند دعای توسل بخوانید بابا حرم امام رضا علیه السلام چقدر جا دارد همه مردم را بیرون می کنند یک عده می نشینند و دعای توسل می خوانند می گوئیم آقا این میدان را چرا خالی کردید برای اینها آخر زوار جا تنگ است می گویند بانی نذر کرده خوب آنرا نمی شود کاریش کرد بخوانید چون وصیت را نمی شود تغییر داد.

وصیت و وقف قابل تغییر نیست ولی تو را به حضرت عباس اذیت نکنید.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۱ . نماز جماعت (۲). ۵.

روح بزرگ برای وقف

در وصیت‌ها و وقف‌ها هم روح‌تان بزرگ باشد یک تنگ نظری حضرت ابراهیم علیه السلام رفت بکند خدا حالش را گرفت حضرت ابراهیم علیه السلام مکه را که ساخت در وقف نامه‌اش یک خورده وقف را کوچک گرفت گفت «وَأَرْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأَمَتَّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ»^۱

خدایا رزق بده اهل مکه را از ثمرات رزق بده. «مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ» مومن‌ها خوبه‌ایشان خداوند فرمود هیس!! از این وقف‌ها نکن «وَمَنْ كَفَرَ فَأَمَتَّعُهُ» من اگر کافر هم باشد به او می‌دهم بخورد. نگو نه تو که سینه زنده‌ای آمده‌ای پلو بخوری! این دیگ مال آنهایی است که دو لیتر گریه کرده‌اند. بابا این گریه نکرده آمده رد شود به او بده بخورد.

«وَمَنْ كَفَرَ فَأَمَتَّعُهُ» کافر هم باشد به او می‌دهم بخورد منتهی «ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ» روز قیامت پدرش را در می‌آورم ولی توی دنیا بگذار بخورد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۱، نماز جماعت (۲)، ص: ۶۰

وقف قرآن کم است

این مدارسی که برای قرآن هست حالا تحت عنوان مدرسه قرآن، کلاس قرآن، دارالقرآن، مکتب قرآن، محفل قرآن، شبی با قرآن، به این مجالس قرآن بها بدهید.

بخشی از وقفها، وقف قرآن باشد. مقداری که برای امام حسین علیه السلام وقف شده برای قرآن نشده قرآن و امام حسین علیه السلام با هم هستند. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَ عِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي وَ إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ»^۱.

الآن برای امام حسین علیه السلام موقوفات زیاد است اما برای وقف قرآن کم است. ما بودجه‌ای وقف قرآن بکنیم، نداریم. مثلاً فرض کنید ۴۰۰ تا شهر در ایران داریم هر شهری یک میلیون بگوییم، برای نشر فرهنگ قرآن چهارصد میلیون تومان پول داریم.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۱. نعمتهای خدا. ۱۰. ۶

۱. وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۳۳

خودبینے یا جامعہ بینے

این‌ها که چیزی را وقف می‌کنند معنایش این است که اینها دیگر خودبین نیستند جامعہ بین هستند. یعنی می‌گویند این باغ مال من باشد یا وقف باشد. می‌گویند این وقف باشد که کل مردم استفاده کنند. آن وقت چه برکاتی دارد این وقف‌ها. شما به آثار وقف فکر کرده‌اید؛ آن‌هایی که یک خوابگاهی را وقف دانشگاه می‌کنند. می‌گویند من یک خوابگاه می‌سازم برای دانشجویهای بی مسکن بعد تمام دیپلمه‌هایی که می‌آیند توش دکتر و مهندس می‌شوند و لیسانس و فوق لیسانس می‌گیرند. تمام خدمات ارزنده‌ای که بعداً می‌دهند پاداشش را آن کسی می‌برد که وقف کرده است و لذا چیزی را هم که وقف می‌کنید وقف خاص نکنید. بعضی‌ها می‌گویند این وقف این مسجد است. بابا! بگو وقف مردم.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۷۲. خانواده، انتخاب همسر. ۴

من شکارچی نیستم

پیر مردی بود از تجار مهم تهران، آمد نهضت سواد آموزی و گفت من چند میلیون باغ و مزرعه و خانه دارم می‌خواهم همه را وقف نهضت سواد آموزی کنم. گفتم خمست را دادی؟ گفت نه گفتم هر چه داری مال خودت برو ۲۰ درصد خمس به آقا بده من هم خمس نمی‌گیرم. نه مسأله‌اش را بلام و نه اهل این کار هستیم. گفت می‌خواهم همه اموال را وقف کنم گفتم همه اموالت را وقف کنی باز هم به جهنم می‌روی. اما اگر ۲۰ درصد خمس بدهی و همه اموالت مال خودت باشد به بهشت می‌روی وقتی رفت دوستان ما در نهضت سواد آموزی گفتند آقای قرائتی چه شکار خوبی بود! گفتم من شکارچی نیستم من مسأله گو هستم من عمامه سرم گذاشته‌ام که بگویم راه بهشت کدام است خدا خمس را واجب کرده و وقف را مستحب کرده این باید خمس بدهد کسی که جنب است باید غسل کند حالا هزار بار در اقیانوس اطلس شیرجه برود باز هم جنب است.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۷۵. تفسیر سوره فلق. ۶.

وقف، نشان دهنده عقل است

من خودم یک شیرین کاری‌هایی در موقوفات برخی افراد دیده‌ام که چند تا برایتان می‌گویم. یکی کسی وقف کرد. برای اینکه در آمد آن موقوفه را بدهند به منبری‌هایی که صدای خوبی ندارند و کسی آنها را دعوت نمی‌کند. این فکر خیلی فکر بلندی است. یک دانشجو در کنکور موفق نشده است، وقف کنید و به او شغلی بدهید، همه خیرات در دانشگاه است؟ یک دختری است که مثلاً یک نقص عضوی دارد، یک وقفی کنید برای او تا حد اقل بگویند او درآمدی دارد و کمک خرج است و با او ازدواج می‌کنند. مثل بلال، بلال نمی‌توانست بگوید: «أَشْهَدُ» می‌گفت: «أَسْهَدُ» آمدند به پیغمبر گفتند: بلال نمی‌تواند (ش) را خوب تلفظ کند کسی دیگر را بگذار. فرمود: او بلال است. خوبی‌هایی دارد که سین و شین او مهم نیست. یکی می‌تواند با یک وقف مشکلس را حل کند. وقف نشان‌دهنده‌ی عقل است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۷)، ص: ۴

یک تذکر

مثلاً بنده می‌خواهم برای مرحوم پدرم یک مدرسه بسازم و نام او را برای مدرسه انتخاب می‌کنم. فوری نیابند اسم پدر مرا بردارند و بنویسند: مدرسه شهید ...! اسم موقوفات را نباید عوض کرد. اگر این گونه باشد دیگران می‌گویند: مگر ندیدی که قرائتی برای پدرش مدرسه ساخت و اسم او را برداشتند اگر ما هم بسازیم اسم مان را برمی‌دارند! در نزدیک کاشان امام زاده‌ای است به نام ارده‌ال (مشهد ارده‌ال) پسر امام باقر علیه السلام. کلمه ارده‌ال در حدیث آمده است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۷)، ص: ۵

چرا کارمان گیر است؟

مقداری در مورد برکات وقف برایتان صحبت کنم. در یکی از شهرهای استان فارس باغهای اصطهبانات (پسته و بادام) وقفی شده که مغز بادام و مغز گردو را بدهند به بچه‌هایی که مسجد می‌آیند. و با این وقف مسجد را پر از جوان می‌کنند. عجب فکری! زادگاه حاج شیخ عبدالکریم حائری (ره) در یزد، وقف شده که در آمدش برای سنگ فرش کردن کوچه‌ها مصرف شود. و سنگ‌های کوچه‌ها را جمع کنید. این کارها خیلی ارزش دارد. ما خیلی می‌توانیم مشکلات همدیگر را حل کنیم. وقتی هم گیری در کارمان پیدا می‌شود به این خاطر است که گیری از کار دیگران باز نکرده‌ایم و خدا در کارمان گیر انداخته.

هر جا کارت گیر است پیدا است که گیر دیگران را باز نکرده‌ای ما به وسیله وقف خیلی گیرها را می‌توانیم باز کنیم.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۷)، ص: ۵

موقفه یهودی‌ها

ما وقف داریم که این وقف را کفش بخرید، برای کسانی که حرم امام رضا می روند کفششان گم می‌شود. یا کسی کفششان را به سرقت می‌برد.

حتی در بعضی از شهرها، ما موقفه داریم، برای یهودی‌ها. یعنی یک آب انبار بوده هم یهودی‌ها از آن آب برمی‌داشتند. هم مسلمان‌ها. یهودی‌ها و مسلمان‌ها سر شیر آب با هم چانه می‌زنند. آنها می‌گویند: آب انبار را مسلمان ساخته. این وقف مسلمان‌ها است. می‌گوید: بابا! آب که مسلمان یهودی ندارد. همه باید بخوریم.

بالاخره این آقای بانی آب انبار، می‌گوید: من این آب انبار را ساختم. یک آب انبار مخصوص یهودی‌ها می‌سازم. ببین چقدر بزرگوار است؟

برنامه درسهایی از قرآن سال ۸۷. خطرها و سیرها (۳). ۶.

مضاربه با خدا

خط شکن ها

همینطور که در جبهه‌ها خط شکن داشتیم توی عروسی خط شکن می‌خواهیم توی مهریه خط شکن می‌خواهیم چه اشکال دارد خط شکن باشیم یک کسی می‌میرد برای تشییع جنازه‌اش چه پولها چه خرجها این چند میلیونی که خرج مقبره می‌کنی یک خانه بخر وقف دانشگاه کن هر دانشجو ۴ سال در آن درس بخواند مهندس شود برود یک دانشجو دیگر یکدفعه می‌بینی ۴۰ سال وقف کردی ۱۰ دکتر و مهندس تحویل داده هنوز هم ملکش هست و مال دانشگاه ماست.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۵. تفسیر سوره فلق ۳.

بابا، مال وقف است

آقایانی هم که اموال موقوفه دستشان است نگویند: واقف که سراغ ما نمی آید! گاهی اوقات، طرف می گوید: خیلی خُب! کی به کیه؟!

ایام جنگ بود و شبها تاریکی بود. من داشتم می رفتم. دیدم یک کسی دارد می رود، صدای خروس در می آورد (او را می شناختم، یک آدم محترمی بود). گفتم: چرا صدای خروس می کنی؟ می گفت: من دیدم تاریکی است، کی به کیه؟! گفتم: صدای خروس در بیاورم. بعضی افراد هم می گویند: بابا، مال وقف است، صاحبی که ندارد! قورتش بده! شخصی راه می رفت و می گفت: اینجا وسط زمین است! گفتند: به چه دلیل؟ گفت: بگو، کیه که بره متر کنه؟!

افرادی که موقوفات دستشان است اگر قرار است فلان قدر به اوقاف بدهند، اگر کمتر بدهند مواظب لقمه حرامشان باشند. برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۹

موقوفه خواری

«يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَ الرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ الَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ وَ لَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ»^۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بسیاری از دانشمندان و راهبان، (با سوء استفاده از موقعیت خود)، اموال مردم را به ناحق می‌خورند و آنان را از راه خدا باز می‌دارند و کسانی که طلا و نقره می‌اندوزند و آن را در راه خدا انفاق نمی‌کنند، پس آنان را به عذابی دردناک، بشارت بده!

علمای یهود به خاطر منافع مادی خود، حق را کتمان کردند و به حقانیت دین اسلام اعتراف نکردند، یا رشوه گرفتند و گناه بخشودند، یا تفتیش عقاید کرده و به دیگران تهمت زدند.

سوء استفاده از موقعیت‌ها، حرام است و بزرگ‌ترین خطر برای علمای دین، فساد مالی است. «لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ» (کسانی که متولّی موقوفات‌اند و آنها را در مسیر اهداف وقف شده مصرف نمی‌کنند، از مصادیق این آیه می‌باشند)

تفسیر نور (۱۰جلدی)، ج ۳، ص: ۴۱۲

موقوفه‌ای از حضرت علی

گاهی در جنگ‌ها چیزی نصیب مسلمان‌ها می‌شد. زمین، زره اسب و شمشیر قسمت می‌شد. یک چیزهایی به مسلمان‌ها بر می‌گشت، در یک ماجرا که بخشی از زمین‌ها قسمت مسلمان‌ها شد، حضرت رسول ﷺ زمین را که تقسیم می‌کرد یک تکه‌ی زمین را نیز به امیرالمؤمنین علیه السلام داد، حضرت علی علیه السلام نیز دستور داد حالا که زمینی سهم ما شده است، یک چشمه، قنات یا چاهی بکنیم و آب از زمین درآوریم. با تلاش فراوانی مقداری که کردند آب فوران زد، به طرز عجیبی آب جوشید و آمدند گفتند: یا علی خبر تازه، بشارت، مژده، فرمود چیست؟ گفتند: زمینی که سهم بود و می‌کنند آب فوران زد. فرمود: مژده به من ندهید، این مژده را به مسلمان‌ها بدهید، چون زمین وقف است، یعنی می‌خواهم وقف کنم. این زمینی را که به من بخشیدند، من وقف مسلمان‌ها می‌کنم. بعد حق ندارد کسی بفروشد یا هبه کند و خدا لعنت کند کسی را که زمین وقف را بفروشد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۳. بخش وسخاوت. ۸

غصه روز قیامت

حفظ وقف و اصل وقف و ارزش وقف بسیار مهم است. خدا انشاء الله کمکمان می‌کند که بتوانیم بخشی از اموالمان را وقف کنیم. حالا آنهایی که وقف نکنند طوری نیست، بالاخره یک کسی در این زمین می‌آید و زندگی می‌کند و می‌رود. منتهی روز قیامت فقط این شعار را خواهد گفت: «ما أَعْنَى عَنِّي مَالِيَهُ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهُ»^۱

افرادی هستند که قرآن می‌گویند: روز قیامت وقتی می‌بینند پول داشتند، از پول خودشان خیر ندیدند، در سرشان می‌زنند و می‌گویند: من پول داشتم چرا غفلت کردم؟ من می‌توانستم دو دانشجو که در کنکور قبول شده‌اند ولی به خاطر اینکه کرایه خانه در تهران، شیراز یا اصفهان یا مشهد یا رشت یا تبریز ندارند، برایشان یک خانه کوچکی را که ده اتاق دارد بخرم و وقف دانشگاه کنم تا در آنجا بخوابند. من دکتر، مهندس، خلبان آینده را تأمین کنم. اگر کسی می‌تواند این کار را بکند و نکند روز قیامت خیلی غصه خواهد خورد و شعارش این است «ما أَعْنَى عَنِّي مَالِيَهُ»^۲

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶، وقف و موقوفات، ص: ۴

۱. حاقه / ۲۹ - ۲۸

۲. حاقه / ۲۸

باید دل بکنید

اگر ما ۲۰ هزار روستا داریم که دبستان ندارد، ۲۰ هزار نفر هم داریم که پسرهایش را داماد کرده، دخترهایش را عروس کرده است و یک قطعه زمین هم دارد که وقف کند. و اینها همین امشب اگر تصمیم بگیرند، هم مشکلات حل می‌شود و هم دانش آموزی که درس می‌خواند و به جایی می‌رسد ثواب و اجر اعمال او به آن آقایی هم که آن مدرسه را ساخته است، می‌رسد. منتها باید دل بکنید. اگر از خودت جدا می‌کنی ولی به جمع وصل می‌شوی. اینکه آدم از خودش بکند وصل به جمع شود، نباید بگوید: مالم حرام شد. حرام نشد این خاک نباید بگوید: حرام شدم، گلابی شدم. نه خیر! مواد غذایی خاک، گلابی میشود، گلابی حرام نشده است. اگر انسان گلابی را جوید، نباید بگوید: گلابی از بین رفت. نه خیر! گلابی جویده شد اما سلول بدن انسان نسل آینده را رشد می‌دهد. من که نیستم پس بگذار دیگران رشد کنند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶. وقف و موقوفات. ۱۱.

ممکن است سرکارشناس را هم کلاه بگذارد

یک جمله هم به کسانی که مال موقوفات دستشان است: ممکن است از اداره اوقاف بپایند بگیرند. ممکن است از یک تکه اش غفلت شود. ممکن است کارشناس قیمت گذاری کند، ولی ممکن است آدم سر کارشناس هم کلاه بگذارد. چون بشر یک موجود عجیبی است. یک کسی می گفت: خدایا تو شر مردم را از سر ما کم کن، ما خودمان می دانیم با شیطان چه کنیم. یعنی آدم میشود با شیطان کنار بیاید، منتها مردم خیلی عجیب هستند. اگر کارشناس اوقاف هم آمد برای مالی که دست شماست نرخی تعیین کرد، خودت و خدا می دانی که قیمت این عادلانه نیست، باید بگویی. این هم یک تذکری بود برای کسانی که مال وقف دستشان است. آقایان کارشناس هم باید مواظب باشید، گاهی وقتها خطرناک است. زود آدم می لغزد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۶۶. وقف وموقوفات. ۱۱

به فکر رفیق مان هستیم نه خدا

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: اگر منکری دیدید جلو آن را بگیرید
نترسید نانتان قطع نمی شود. امر به معروف و نهی از منکر نان
کسی را قطع نمی کند.

اگر فهمیدیم فلان زمین وقف است باید اطلاع دهیم. اگر در
این موقع فکر رفیقم باشم و ... اینها «دُونِ اللَّهِ» هستند. ۲۰۹
تا «دُونِ اللَّهِ» در قرآن داریم. یعنی برخی سراغ رفیق بازی
رفته اند «دُونِ اللَّهِ» سراغ شکم و شهوت خودش رفته است
«دُونِ اللَّهِ» شرک است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

مضاربه با خدا

برکات وقف

در قرآن یک آیه داریم که می‌فرماید: (راجع به درخت طیبه)
«أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا
ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ»^۱ شجره طیبه ریشه‌اش ثابت است
و شاخ‌هایش در آسمان وقف هم این است.
شما که یک چیز را وقف می‌کنید اصلش هست و برکات آن
هر سال است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

۱. ابراهیم / ۲۴

چون مشتری ندارد زمین را وقف می‌کند

چیز خوب را انفاق کنید در نماز هم همین طور است. در نماز نگفته‌اند پاشنه پایت را بمال زمین، گفته‌اند: پیشانیت را به خاک بمال. اگر می‌خواهید چیزی وقف کنید چیز خوب وقف کنید.

طرف برای زمین‌اش مشتری گیر نمی‌آید، زمین را وقف می‌کند. یا مثلاً زیر راه پله‌ها یک جایی است که به درد هیچ‌چی نمی‌خورد می‌گوید: خیلی خوب اینجا نمازخانه! نمازخانه از اتاق مدیر کل باید بهتر باشد. اگر می‌خواهید چیزی وقف کنید چیز خوبی را وقف کنید: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»^۱ آنچه را که دوست دارید وقف کنید. گیرنده وقف خداست.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

فقر زدایه باوقف

وقف وسیله فقر زدائی است. شما حساب کن اگر این مدارس و حوزه‌های علمیه‌ای که طلبه‌ها در آن هستند اگر مثلاً بنده که رفته بود قم درس بخوانم، مجبور بودم اتاق اجاره کنم چکار باید می‌کردم. اگر این طلبه بخواند کرایه خانه هم بدهد سر از کجا درمی‌آورد؟

وقف واقعاً بهترین وسیله فقر زدائی است. چند سالی است که چند هزار طلبه به دستور مقام معظم رهبری (که از طرف سازمان تبلیغات اسلامی) به شهرها و روستاهای مختلف هجرت می‌کنند. من توصیه می‌کنم از این طلبه‌هایی که به روستا می‌روند استفاده کنید، استقبال کنید. بخشی از درآمد اوقاف مال فرستادن مبلغ است. یک طلبه که می‌آید به روستا، او را تحویل بگیرید. چطور برای فیزیک و شیمی معلم سرخانه می‌گیرید، برای دین بچه‌تان هم معلم بگیرید. برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

مضاربه با خدا

صرفه جوئی باوقف

در وقف کلی صرفه جوئی می شود. یک کتاب که وقف می شود کلی صرفه جوئی در مصرف کتاب و پول می شود. اما اگر هر کس بخواهد یک کتاب بخرد کلی خرجش می شود. یکی از راههای صرفه جوئی که مورد نظر مقام معظم رهبری است همین وقف است. می شود یک شرکتی یک سهام را وقف کند. یک تالار وقف کنند برای عروسی ها، وقف لباس، عروسی و ....

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

اگر موقوفات نبودند...

یکی از ابعاد این عزیزان (ائمہ علیہم السلام) این است که به خاطر این قداست‌ها، وقف‌هایی شده و الآن کلی آدم از این موقوفات استفاده می‌کنند. اگر این موقوفات را از مملکت برداری آن وقت آمار بیکاران معلوم می‌شود. اگر الآن ۵ میلیون بیکار داریم آن وقت می‌شود ۱۱ میلیون بیکار. خیلی جاها به خاطر امامزاده رونق گرفته و گرنه بیابان بود. حضرت امام (ره) که در اینجا دفن شدند زمین‌های دورش هم آباد شدند. کربلا بیابان بوده است، خود امام حسین علیه السلام آمد و زمین‌های اطراف را خرید. خود این‌ها شهر ساز بوده‌اند. خود شهادت اینها در این منطقه، منطقه را آباد می‌کند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

وام بے اضطراب

افرادی که به دیگران وام می دهند، دغدغه دارند که آیا او پول را برمی گرداند یا خیر؟ اما وقتی شما چیزی وقف می کنید، از وقتی که آن چیز وقف می شود، برکات و ثوابش را خدا برای شما ثبت می کند و اجر خدا اضطراب ندارد. بنده می روم یک حدیثی را در کتابخانه مطالعه می کنم و آن را در تلویزیون می خوانم. میلیونها آدم این حدیث را گوش می دهند و از آن استفاده می کنند، من آن حدیث را از کتاب خوانده ام، و آن کتاب وقفی است. یعنی یک کتاب هزار تومانی، میلیونها برکت دارد. یک خوابگاه و یک حوزه که وقف می شود، فردا هر کار خیری که این دانشجو یا طلبه انجام دهند، آن وقف کننده در آن کار خیر شریک است. یعنی دائماً سود دارد، سود بی دلهره: «إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا»^۱ قرآن می فرماید: ما کار کسی را که عمل خیری انجام می دهد، ضایع نمی کنیم.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

۱. کھف / ۳۰

وجدان راحت واقفین

انسان وقتی یک غذایی می خورد و می بیند دیگران ندارند، به دلش نمی نشیند (مگر آنکه سنگدل باشد). انسانی که عاطفه دارد، انسانی که احساس و وجدان دارد، اگر یک چیزی بخورد که دیگران آن را نداشته باشند، غمناک است. اما وقتی به دیگران داد خیالش راحت است. انسان وقتی میهمانی می رود و چند رقم میوه جلوی او می گذارند اگر در خانه ی آنها میوه نباشد ناراحت می شود. اما اگر بداند که خانواده او هم از آن میوه دارند آرامش پیدا می کند.

آدمی که وقف می کند وجدانش راحت است و می گوید: الحمدلله که خوردم و به دیگران هم دادم. این انسان، به عواطف و احساساتش جواب داده است.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

وقف؛ سود بی شمار

قرآن می‌فرماید: «وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ»^۱

زن و مرد با ایمانی که کار صالح انجام می‌دهند، رزقشان بی حساب است، بی شمار است. گفتم که در وقف، لازم نیست که حتماً آدم یک مزرعه وقف کند. مثلاً یک سهم از شرکت وقف شود. ده نفر هستیم و کارخانه‌ای داریم. می‌گوییم: محرومین جامعه هم یک سهم داشته باشند. منتها باید با اوقاف گره بخوریم تا ببایند بگیرند. چون گاهی برخی می‌گویند: مال محرومین، بعد هم نمی‌دهند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

زیاد شدن کم با وقف

حدیث داریم: وقتی انسان می‌میرد همه چیزش از دنیا قیچی می‌شود، اما اگر در دنیا یک درختی کاشته بود، هرکس در طول زمان از چوب و میوه و سایه‌اش استفاده کرد (حتی اگر پرنده‌ای از آن استفاده کند و مثلاً لانه‌ای در آن بسازد) ثوابش را به آن آقایی که صد سال پیش این درخت را کاشته است می‌دهند.

حدیث داریم: اگر کسی کشاورزی کند، حتی اگر پرنده و خرنده و چرنده از محصولات کشاورزی بخورند، ثوابش را به کشاورز می‌دهند. وقف، یک چیز کم را زیاد می‌کند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

خدا همه چیز را می بیند

می فرماید: «وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ» نذر و وقف و پول‌هایی که در راه خدا می‌دهی، خدا می‌داند. خُب خدا همه چیز را می‌بیند. اما می‌خواهد بگوید: پول دادن در راه خدا حسابش جداست. این یعنی خط و ویژه. قرآن راجع به وقف و برای تشویق به وقف کردن مطالبی دارد:

«يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ»^۱ یک روزی می‌آید که مال و بچه به درد نمی‌خورند. بچه‌های شما اگر از «خوبها» باشند، خدا بندگان خوبش را گرسنه نمی‌گذارد، اما اگر بچه‌های بدی باشند، آدم برای بچه‌ها نباید زیاد غصه بخورد، البته از این جهت که پدر است به مقدار جهیزیه، به مقدار یک مسکن و اتاق باید به آنها بدهد. اما اینکه بگوید: من می‌خواهم برای رفاه حال فرزندانم یک استخر درست کنم! درحالی که بچه‌های همسایه ۸ نفر هستند و یک یخچال ندارند! آیا اینکه یک نفر همه چیز داشته باشد و یکی دیگر چیزی نداشته باشد، صحیح است؟!

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷

۱. بقره / ۲۷۰

۲. شعراء / ۸۸

مانع وقف

قرآن به افرادی که مانع وقف می‌شوند هشدار می‌دهد که: اینها شیطان هستند.

«الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ»^۱ شیطان است که می‌گوید: تو که امروز خانه‌ات را وقف می‌کنی، فردا چه خواهی کرد؟! الان تو مشکل فلانی را حل کن، یک ساعت دیگر خدا هم مشکل تو را حل می‌کند.

قرآن می‌گوید: افرادی که می‌خواهند به دیگران کمک کنند، شیطان به آنها إلقاء می‌کند که: روزگار فقر داری، نده، نده! برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۴

یک مرد خیر

یک دوستی داشتم، اموالش را وقف کرد، در روزنامه می‌خواستند از او تشکر کنند، نوشته بود: یک مرد خیری ... بچه‌هایش آمدند گفتند: یک مرد خری ... چون ناراحت بودند که چرا پدرشان اموالش را وقف کرده است! آیا خوب است که آدم برای این بچه مال بگذارد؟ بچه‌ای که به پدرش می‌گوید: خر؟! مثلاً ۲۰۰ میلیون داشته، گفته: بچه‌ها! ۱۰۰ میلیون برای شما بس است، ۱۰۰ میلیون دیگر را به فقراء می‌دهم. بچه‌های ما تا ۴۰ روز و حداکثر تا یک سال (در مرگ ما) عزادارند. بعد از آن ما را فراموش می‌کنند. این در ایران است. اما در اروپا یک دقیقه سکوت خواهند کرد! من مالم را وقف نکنم که بچه‌ام یک هفته برایم لباس سیاه بپوشد؟ خودم را برای این بچه جهنمی کنم؟!

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق‌وقف (۱۲)، ص: ۴

اولویت‌های وقف

الان اولویت با چیست؟ یعنی اگر انسان می‌خواهد برای دخترش جهاز بخرد اولویت یخچال است، اول چراغ گاز می‌خرد (چیزهایی که واجب است) بعد اگر رسید چیزهای دیگر هم می‌خرد. ما در وقف باید این را در نظر بگیریم الان موقع وقف چه چیزی است؟ و با چندتا آدم متدین و متفکر مشورت کنیم. باید دید که الان اولویت چیست؟ الان اولویت منار است یا بلال؟! یک وقت می‌بینی آقا پول داده و منار ساخته، چندین سال است که این منار را ساخته‌اند اما یک نفر روی آن اذان نگفته. اگر پول این منار را خرج بلال می‌کرد، الان ۵۰۰ تا بلال داشتیم. فرقی هم این است که: پیغمبر با یک بلال سیاه دنیا را تکان داد، ما با چند هزار منار کاشیکاری شده هیچ کاری نکردیم.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۶

یک جوری که نشود خورد

هر چیزی که وقف می‌کنید رویش حکاکی کنید که مثلاً این کاسه وقف است، این دیگ وقف است، کنار فرشها بیافند که این وقف است. با کاشیکاری بنویسند. چون اگر اینطور نباشد قورتش می‌دهند و یک آب هم رویش می‌خورند! فکر هم نکنید که این کامپیوترها جواب می‌دهند. اینهمه کامپیوتر در وزارتخانه‌ها است، یک وقت می‌بینی خیلی راحت یک کشتی در دریا گم شد. در میدان بار یک دانه کامپیوتر هم نیست، یک نفر ندیده که یک گونی سیب زمینی گم شود. ذی حسابی و روابط عمومی و جمع بندی و هماهنگی و ... یک وقت می‌بینی همه با هم خوردند!

یک جوری کنید که نشود خورد. مثل عصا کنید. چوب را آدم می‌تواند بخورد و آب هم رویش بخورد، اما وقتی عصا شد در دهان گیر می‌کند.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۶۰

نام را تغییر ندهید

اگر بنده یک چیزی را وقف کردم و نام پدرم را روی آن گذاشتم و گفتم: مثلاً موقوفات قرائتی. شما نگویید: شهید ... من مخلص شهیدانم. بر یک فلکه‌ی نو، یک خیابان نام شهید بگذارید نه بر روی موقوفات دیگر. بله یک وقت چیزی الکی گیر کسی آمده، به چه دلیل باید اسم او باشد؟ یک وقت شاهپور در این خیابان بوده و نام این خیابان شاهپور بوده، اما شاهپور هیچ غلطی در این خیابان نکرده. اما یک کسی زحمت کشیده، اسمش را عوض نکنید، دماغ دیگران می‌سوزد و دیگر زحمت نمی‌کشند. هرکس کاری کرده است اسمش باشد.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق‌وقف (۱۲)، ص: ۶

موقوفات را ارزان ندهیم

در گرفتن اجاره‌ی موقوفات سهل‌انگاری نشود؛ به کسی ارزان ندهیم. یک کسی آمد و از تولیت یک جایی شکایت کرد و گفت: گران می‌گیرد. گفتیم: اگر مال خودش باشد چه می‌کند؟ چطور اگر مال شماست کرایه‌اش این است؟ اما اگر مال امامزاده شد کرایه‌اش ارزان می‌شود؟! باید چیزهای وقف کرایه‌اش مثل بازار آزاد باشد. با کمال تأسف در کاشان ما این کار بود. حدود ۵۰۰-۴۰۰ مغازه‌ی خوب در کاشان وقف یک مدرسه است که روزی مثلاً ۵۰-۵ ریال می‌دادند! حال آنکه اگر شخصی بود کرایه‌اش ۸۰ هزار تومان بود! یک مقدار دلار خمسی آوردند نزد یک نفر، گفتند: بفروش و بده به سادات.

از امام (ره) سؤال کردند که: دلار را چند بفروشیم؟ فرمود: به گرانترین قیمت‌ها.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۸

راه وقف را محدود نکنیم

وقت خوب است، اما اینکه بگویید: ما برای این هیأت سماور بخریم یا علم؟ یک هیأتی که چندتا علم دارد چه نیازی به علم دارد، اگر سماور ندارد برای آن سماور بخرید. حالا نمی‌خواهیم بگوییم حرام است، حالا حلال، آیا همه حلالها را من انجام بدهم! فکر کنید و مشکل را حل کنید. یک چیزهایی که واقعاً معلوم نیست سرش کجاست، تَهش کجاست، ... راه وقف را محدود نکنیم.

شما بگویید: فلان چیز وقف عزاداری است. اگر بگویی: وقف عزاداری توی این مسجد، شاید مشکل باشد، ممکن است این مسجد خراب شود.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۷

هدف واقف فدای اهداف دیگر نشود

هدف واقف فدای اهداف دیگر نشود. واقف اینجا را ساخته برای نماز. مثلاً میراث فرهنگی می‌آیند اینجا را می‌بندند برای اینکه توریست‌ها ببینند فیلمبرداری کنند (برای دلار) بابا واقف کاری به دلار توریست‌ها ندارد. البته من این را مثل زدم. من چیزی سراغ ندارم.

مثال: یک تاجر آمده و مسجد را پر از قالی کرده، بعد به خادم می‌گوید: در را ببند و بچه‌ها را راه نده. شما غلط کردی که بخاطر پشم جلوی نسل نو را می‌گیری. بله دستت درد نکند که فرش آوردی؛ یک پارچه بگیر و روی فرشها بکش تا مردم نماز و عزاداری کنند و قالیه‌های شما هم سالم بماند. شما حق نداری بخاطر قالی در مسجد را ببندی.

برنامه درسهایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق و وقف (۱۲)، ص: ۷

مراعات حد اقل هادروقف^۳

مقدار مصرف، مقدار کرایه کردن. در وقف مراعات حد اقل را هم بکنید. خدا رحمت کند شهید مظلوم بهشتی (ره) در هامبورگ یک مسجد ساخته (ما دیدیم) وسطش را مسجد ساخته، دورش را هم مثل یک پیاده‌رو یک نیم دایره گذاشته با یک دیوار کوچک. تا حتی اگر غیر مسلمانها هم خواستند بتوانند در مجلس مسلمانها شرکت کنند. مسلمانها در دایره و غیر مسلمانها در حاشیه می‌نشینند. یک جوری باشد که راه برای افرادی هم که نمی‌توانند به مسجد بیایند، یا مسلمان نیستند، یا عذر دارند و ... الا ای حال در وقف دیدتان وسیع باشد.

۴ کیلومتری مدینه یک منطقه‌ای است روستایی است می‌گویند آبار علی، آبار جمع بئر است.

بئر یعنی چاه، امیرالمؤمنین علیه السلام آنجا چاه می‌کنده و هنوز هم آبهایش را توی لیوان می‌کنند حکومت سعودی به پشت لیوان می‌نویسد آبار علی یعنی چاه‌هایی که امیرالمؤمنین علیه السلام آبهایش را ... و جالب این است که آن منطقه آبهایش تلخ است جز چاه‌هایی که ... چه جور خداوند امیرالمؤمنین علیه السلام را در تاریخ حفظ کرد.

آمدند گفتند یا علی! چه دست با برکتی داری مثل گردن شب آب بیرون می‌آید فرمود: «هَذَا وَقْفٌ» شیعه علی علیه السلام باید یک چیزی وقف کند هر کدام دخترها و پسرهایشان را شوهر داده‌اید، داماد کرده‌اید و وضع مالی تان خوب است یک چیزی وقف کنید.

برنامه درس‌هایی از قرآن سال ۷۷، حقوق، حق وقف (۱۲)، ص: ۹

مضاربه با خدا

دعای وقف

خدایا به کسانی که در طول تاریخ وقف کردند،
جزای خیر مرحمت بفرما.
کسانی که از اوقاف حفاظت می‌کنند حفظ بفرما.
کسانی که مال اوقاف را می‌خورند و لیشان را
پاک می‌کنند، خدایا اینها مسلمان هستند، حلال زاده هستند،
ولی غافل هستند، آنها را از خواب غفلت بیدار کن.
خدایا! تو را به حقّ محمد و آل محمد قَسَمَت می‌دهیم
به پولدارهای ما ایمان و سخاوت مرحمت بفرما.

روش ثبت وقف

اگر خیرین و دستداران عمل صالح و سنت حسنه که در جهت رسیدن به عالی ترین مراحل کمال که همان تقرب به خداوند متعال است، قصد انجام وقف اموال خود داشته باشند می توانند با انجام مراحل ذیل، به صورت رسمی نام خود را در زمره خیراندیشان و واقفین کشور عزیزمان ثبت نمایند:

۱. با همراه داشتن سند مالکیت مال خود که قصد وقف آن را دارد به همراه کارت ملی و شناسنامه خود به ادارات اوقاف و امور خیریه در سراسر کشور مراجعه نمایند.

۲. واقف با مشخص کردن تمام ابعاد مال مورد وقف و صرف درآمد وقف (اگر وقف انتفاع نباشد) متولی و حق التولیه و سایر موارد لازم را با همکاری کارشناسان امور اوقافی ادارات مشخص نماید.

۳. پیش نویس وقف با نیت واقف و شرایط و مشخصات دقیق مال مورد وقف، تهیه و تنظیم می گردد و به امضاء واقف خیراندیش و شاهدین می رسد.

۴. معرفی نامه ای از طرف اداره اوقاف برای دفترخانه اسناد رسمی جهت انتقال رسمی سند مال مورد نظر به عنوان موقوفه ارائه می شود.

۵. گواهی معافیت مالیاتی برای شعب ممیزی مالیاتی جهت انتقال و گواهی معافیت عوارض شهرداری تهیه می گردد.

۶. پس از تنظیم کامل وقفنامه رسمی و ثبت در دفترخانه اسناد رسمی یک نسخه نزد واقف محترم و نسخه ای در امور اوقافی اداره اوقاف و امور خیریه جهت نظارت و نگهداری و عمل به نیت واقف به صورت دقیق نگهداری می شود.